

Mag. Violeta Bulc
je inovatorica in podjetnica.

Med znanjem in modrostjo

Z odnosom, ki so ga do znanja in modrosti imele pretekle civilizacije, se je oblikovala modrost človeštva. Česa se lahko od njih naučimo in ali smo jim pripravljeni prisluhniti?

Modrost se je od nekdaj ohranjala v zgodovinah, pesmih, običajih; s tem, kar je bilo dovolj generično, da s pripovedovanjem in delnim preoblikovanjem glede na pripovedovalca ni izgubilo izvornega sporo-

Participativni model Inkov

Inki so imeli zelo pomembno filozofijo, ki je pomagala pri razcvetu največjega človeškega imperija, ki je kadarkoli obstajal na Zemlji. Pri oblikovanju prebojne misli

dobrini; kot sta voda in zrak. O modrosti, ki nastane z odprtim dialogom, poglobljenim razmišljanjem in opazovanjem ponavljajočih se dogodkov.

Pogosto se mi prikrade misel, ali si posamezniki res lahko v celoti lastimo izume, invencije, miselne preboje. Ali niso le posledica kolektivne zavesti prostora in časa, v katerem so nastali?

Vseživljenjsko učenje Kelto

Zanimiv je tudi odnos do znanja v kulturi starih Kelto. Nikoli niso razvili lastne pisave. Želeli so, da so člani njihovih skupnosti izzvani k vseživljenjskemu učenju, ponavljanju, urjenju. Znanje in modrosti,

zane na presojo o dobrem in zlu. Njihovo izročilo je globlje, povezano z materjo Zemljo, očetom Soncem in človekom kot povezovalcem različnih svetov.

Zbor modrecev kot najvišja raven odločanja

Med najbogatejše izkušnje našega prostora sodijo izročila Karantanije. Vrhovne odločitve so se sprejemale na kamnitih stolihi okoli lipe, kjer so modreci presojali priporočila in odločitve kneza. Podobno načelo odločanja naj bi obstajalo tudi v vaseh. Vsak družina je imela menda svoj kamniti stol, enak med enakimi, ne glede na velikost ali premoženje družine. Iz tega izročila je črpal navdih Thomas Jefferson pri oblikovanju ameriške ustave; izkušnje preteklosti tud danes navdihujejo generacije sodobnih mislecev, ki iščejo odgovore za nove modele učinkovitega vodenja in razvoja.

Modrost namreč izvira iz razumevanja soodvisnosti, razumevanja celote, razumevanja odnosov. Morda bomo na podlagi starodavnega znanja prvič v naši civilizaciji doživeli, da se bo ključ sprememb iz materialnih vzvodov preselil k razumevanju

so bili udeleženi vsi s sodelovanjem in uresničevanjem skupnih ciljev. Zato ni bilo nikoli pomembno, kdo je dobil prebojni navdih. Vsi so čutili, da so del procesa. Ti-

Ni pomembno, kdo doživi preboj,
pomembno je, da se zgodi in da se znanje in modrost preneseta na druge.

sti, pri katerem se je preboj v razmišljanju ali dejanju zgodil, je naučil še vse druge člane skupnosti. Iz njihove civilizacije zato ne poznamo velikih imen znanstvenikov, raziskovalcev niti modrecev. Poznamo pa njihovo izredno napredno znanje in modrosti o poljedelstvu, vesolju, gradbeništvu, življenju.

Takšen pristop lahko v našem času pomembno prispeva k oblikovanju sodobnega participativnega inovacijskega ekosistema, ki bo znanje in modrosti naše civilizacije čim hitreje razširil na celotno populacijo. Govorimo o znanju kot skupni

ki so jim koristili, so predajali med generacijami in skupinami po ustnem izročilu. Tako so urili um, oblikovali bogate zgodbe ter s pripovedovanjem in verbalnim uče-

njem tesneje povezovali skupnost. Hkrati so preprečili sovražnikom, da bi se lahko njihovega znanja polastili. Stare keltske zgodbe so polne življenja in le redko ve-

soodvisnosti. Morda bomo celo v našem življenju doživeli civilizacijski preskok. Morda smo prav na robu nastajanja nove civilizacije. ■

Znanje je skupna dobrina,
kot sta voda in zrak.

Tehnološki razvoj in produktno usmerjena zavest sta večinoma dajala prednost znanju in v podrejeni položaj potiskala modrost.

čila. Pri znanju je drugače. Da se ohranja, ga je treba zapisati, shraniti v knjižnice in natančno posredovati.

Stara ljudstva so za prenos znanja in modrosti uporabljala predvsem mentorstvo. Umik mentorja je bil povezan s stopnjo zrelosti učenca, njegovim celostnim razvojem in praktičnimi rezultati v dobro skupnosti. Tehnološki razvoj in produktno usmerjena zavest pa sta večinoma dajala prednost znanju in v podrejeni položaj potiskala modrost. To je vodilo v vse večjo površnost na ravni dojemanja in pomena odnosov.

Ponavadi znanje razvijajo in spreminjajo mlajši, starejši pa imajo sposobnost, da ga preoblikujejo v modrost. V starih civilizacijah so bili njegovi nosilci modreci (moški in ženske), spoštovane osebnosti bogatih izkušenj, ki so znali presoditi pomen in pomembnost podatkov, informacij, znanja, aktivnosti in razumeli njihov vpliv na življenje skupnosti. Tako je vsaka generacija igrala svojo vlogo glede na sposobnosti, ki jih je imela in razvila.